

Výroční zpráva Sdružení Krajina za rok 2002

O Sdružení Krajina.....	1
O činnosti.....	2
Péče o krajinu.....	2
Stromy.....	2
Louky.....	2
Krajinný pozemkový spolek.....	3
Ochrana biodiverzity.....	3
Obojživelníci.....	3
Lesní mravenci.....	3
Natura 2000.....	4
Ekologická výchova a osvěta	4
Ekovýchové programy.....	4
Informační centrum ochrany přírody.....	5
Co se chystá.....	5
Koho hledáme.....	5
Finanční zpráva za rok 2002.....	5
Rozpočet na rok 2003.....	6
Poděkování.....	7

O Sdružení Krajina

Sdružení Krajina je nevládní neziskovou organizací, jejímž posláním je aktivně přispívat ke zlepšení stavu přírody, krajiny a životního prostředí v České republice. Ačkoliv jde o organizaci formálně mladou, její činnost má již dlouholetou tradici. Sdružení je pokračovatelem základní organizace Českého svazu ochránců přírody 71/15 a občanského sdružení Sphagnum - ekologická společnost.

Naše činnost se soustřeďuje do třech hlavních směrů: Péče o krajinu (kosení luk, vyřezávky, výsadba stromů atp.), Ochrana biodiverzity (odborné aktivity na ochranu ohrožených živočichů a rostlin - lesní mravenci, obojživelníci, netopýři, Natura 2000...) a Ekologická výchova a osvěta.

Záměrem Sdružení je odborně zajišťovat periodickou péči o přírodu a krajinu, poskytovat v této oblasti konzultace, být organizací, za kterou budou vidět přínosné výsledky. K dosažení svých cílů Sdružení Krajina navázalo spolupráci s řadou odborníků i institucí. Sdružení působí na území celé České republiky, převaha aktivit se však odehrává na území čtyř krajů (Vysočina, Pardubický, Olomoucký a Jihomoravský). Přes relativně velký územní rozsah naší činnosti se snažíme neprojektovat ochranu přírody „na dálku“. Klademe důraz na spolupráci s místními lidmi, a ve většině oblastí, kde působíme, bydlí naši členové či příznivci.

Sídlo naší organizace se nachází v obci Počátky na území CHKO Žďárské vrchy. Nejvyšším orgánem je sněm, který schvaluje stanovy a volí radu. Ta zabezpečuje běžný chod organizace a jmenuje manažera odpovědného za odbornou činnost, organizaci příznivců a realizaci projektů. Statutárním zástupcem je předsedkyně Mgr. Marie Neubauerová. Sdružení Krajina mělo na konci roku 2002 jedenáct členů a okruh více než sta příznivců.

V roce 2002 zajišťovali činnost Sdružení na plný úvazek Mgr. Petra Doležalová (ještě v září Mikešová) a Ing. Ondřej Bystřický. Zatímco první odešla v prosinci na Správu CHKO Žďárské vrchy, druhý se rozhodl ještě zvýšit svoji kvalifikaci a po dočasném boji na půl úvazku je od prosince na plný úvazek studentem vysoké školy. V roce 2003 se tedy potkáte s novými zaměstnanci (i když nikoliv novými tvářemi): Mgr. Milanem Daďourkem a Bohumilem Stejskalem, DiS.

O činnosti

Na začátku minulého roku jsme na sebe vzali závazek obnovit a prohloubit naši činnost v oblasti osvěty veřejnosti a ekologické výchovy. Zda se nám podařilo vykročit pevně a správným směrem, můžete posoudit podle našich výsledků v programu Ekologická výchova a osvěta. Naopak druhý záměr - nabídnout občanům poradenství se získáváním finanční podpory na péči o své pozemky či okolí - byl naplněn jen částečně, a to vzhledem k propadu objemu finančních prostředků v Programu péče o krajinu MŽP, který je nejpřístupnějším zdrojem.

V roce 2002 vykrytalizovalo rozdělení aktivit Sdružení Krajina do třech hlavních dlouhodobých programů. Tak jako v dřívějších letech se naše působení soustředilo zejména na území krajů Vysočina, Olomouckého, Jihomoravského a Pardubického.

PÉČE O KRAJINU

Zachovalá krásná krajina je jedním z největších přírodních bohatství. Bohužel, lidé, kteří v takové krajině vyrůstají a žijí, často její hodnotu nedocení. Přesto právě oni, jako nositelé tradice hospodaření s krajinou, jsou pro její zachování nejdůležitější. Místního člověka nelze od péče o krajinu oddělit. Péče o krajinu musí být spjata se zájmem o místní tradice a se zápasem proti opouštění vesnic. Domníváme se, že v akci Louky se nám daří tato hlediska skloubit, podobně jako v akci Stromy spojujeme příspěvek ke kvalitnímu životnímu prostředí s ekologickou osvětou.

Do programu Péče o krajinu ovšem patří ještě další aktivity - méně rozsáhlé, ale neméně významné. Především je třeba jmenovat zpracování **hodnocení dopadů na krajinný ráz**. Většina aktivit v rámci programu proběhla v kraji Vysočina a v Pardubickém kraji.

Stromy

V letošním roce jsme se rozhodli přispět našimi aktivitami ke zvýraznění oslav Dne stromů (20. října). V této souvislosti si jich více všiml i regionální tisk.

Oslavy jsme zahájili 18.10., kdy jsme za podpory Výzkumného

ústavu lesního hospodářství a myslivosti vysadili 3 vzrostlé lípy srdčité ve

Velkém Meziříčí. Na akci se podíleli zástupci Města Velké Meziříčí - při výsadbě pomáhal i pan starosta Ing. F. Bradáč. Místem výsadbby "Stromů Milénia" se stalo okolí Památníku obětí II. světové války.

Další akcí, kterou jsme uspořádali v rámci oslav Dne stromů, byl seminář Péče o veřejnou zeleně se zaměřením na technologii řezu dřevin. Seminář byl určen zejména pro pracovníky obecních úřadů, kteří rozhodují o vhodnosti zamýšlených zásahů do veřejné zeleně. Téměř třem desítkám posluchačů přednášela paní RNDr. Božena Gregorová, CSc. z AOPK Praha.

Závěrečnou událostí oslav byla výsadba smíšené aleje podél polní cesty z Počítek do Světnova (CHKO Žďárské vrchy). Podařilo se nám zapojit občany Počítek a získat podporu Nadace Partnerství. Celkem jsme vysadili 46 stromů - jasanů, javorů a lip.

Louky

Květnaté louky patří mezi nejcennější a nejkrásnější biotopy v naší přírodě. Na Vysočině jsou typickou součástí krajinné mozaiky. Vlhké louky

podrostlé rašelínkem jsou důležitým regulátorem vodního režimu. Při srážkách akumulují velké množství vody, kterou pak postupně vypouštějí za sucha. Jsou také domovem mnoha ohrožených druhů rostlin a živočichů.

Dříve se tyto louky obvykle pásly nebo ručně kosily na sena. Jsou dokladem souhry tradičního hospodaření s přírodou. V dnešní době intenzivního zemědělství však majitelé od jejich pracovního udržování často upouštějí. Louky pak degradují - druhově chudnou - a postupně zarůstají. Jsou-li ponechány bez kosení, postupně ztrácí hodnotu a zanikají.

Abychom pomohli k záchraně květnatých luk, věnujeme se každoročně získávání finančních prostředků na ruční kosení a jeho organizaci. Nejdůležitějším zdrojem podpory je Státní fond životního prostředí ČR, bez něhož bychom nikdy nemohli pomáhat přírodě v takovém rozsahu. Za velkou pomoc děkujeme také Správě Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy.

V minulém roce jsme zajistili pokosení a další péči o přibližně 58 ha květnatých luk. Kosení se soustředilo převážně na nejcennější části CHKO

Žďárské vrchy. Velkou část prací jsme realizovali s pomocí místních obyvatel. Snažili jsme se tak obohatit naši práci o pohled tradičního hospodáře a místním lidem jsme naopak chtěli přispět nabídkou krátkodobého přivýdělku. Tímto způsobem se kosení zúčastnilo na 70 místních obyvatel. K naší práci přispělo také přes 50 místních i přespolních dobrovolníků.

Krajinný pozemkový spolek

Úspěšná organizace kosení luk, obstarávání finanční podpory a garance dlouhodobé péče o svěřené pozemky by nebyla možná bez činnosti pozemkového spolku. Jeho hlavní příspěvek spočívá v získávání luk do nájmu, abychom tak o ně mohli pečovat dlouhodobě a žádat na jejich kosení podporu ze Státního fondu životního prostředí ČR. Aktivity pozemkového spolku souhrnně nazýváme kampaň "Péče o louky". Hlavním cílem je vytvořit dlouhodobě udržitelný způsob péče o vybrané přírodně cenné plochy a podpora lidí tradičně hospodařících v krajině.

K dosažení vytčeného cíle byly zvoleny rozmanité prostředky: kromě najímání pozemků a zpracování žádostí o podporu péče o louky, také spolupráce s organizacemi státní správy, s obcemi a s drobnými zemědělci. Vytvořili jsme si postupně okruh dobrovolníků a místních spolupracovníků. V minulých letech jsme dosáhli nájmu více než 70 ha cenných pozemků. S projektem jsme seznámili několik set občanů. Na další sezónu jsme získali podporu ze Státního fondu životního prostředí ČR na více než 60 ha luk. Pro rok 2003 je plánována péče o takřka 110 ha.

OCHRANA BIODIVERZITY

Snaha o záchranu různých ohrožených živočichů a rostlin patří k naší tradiční činnosti. Její rozsah je však značně závislý na časové kapacitě specialistů schopných provádět odborné práce. V minulém roce tak poptávka po našich službách překročila naše možnosti a zvláště v oblasti ochrany lesních mravenců se nám začíná nedostávat odborných sil.

Hlavní aktivity se v rámci programu Ochrana biodiverzity uskutečnily ve třech krajích (Vysočina, Olomoucký a Jihomoravský). Tento program však zdaleka není omezen na toto území. Poskytovali jsme například konzultace v

CHKO Beskydy, zabývali jsme se výzkumem netopýrů v Libereckém kraji (i jinde) a zpracovávali jsme biologický průzkum pro účely EIA až na Chebsku při hranicích s Německem.

Biologické průzkumy ohrožených a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a biologická hodnocení považujeme za jeden z našich důležitých příspěvků k naplňování zákona č. 100/01 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, a zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Kromě dále uvedených hlavních aktivit se specializovaně zabýváme také biomonitoringem, zoobentosem, plazy a ptáky.

Obojživelníci

Naše snahy o ochranu obojživelníků zatím nevybočují z širšího okolí Žďáru nad Sázavou. V uplynulém roce jsme se soustředili na práce související s Naturou 2000. Provedli jsme ověření všech referovaných lokalit kuňky obecné, kuňky žlutobřiché a čolka velkého v okolí Žďáru n.S. a v západní části CHKO Žďárské vrchy. Podařilo se nám prokázat rozmnožování kuňky obecné na deseti lokalitách - z toho na třech dosud neuváděných. Naopak čolek velký byl nalezen pouze v jedné ze zkoumaných nádrží a kuňku žlutobřichou lze mít v oblasti za vymizelou.

Kromě uvedených prací jsme pokračovali v dřívě zahájených inventarizačních průzkumech na vybraných rybnících a ve výzkumu rozšíření místní populace blatnice skvrnitě. Přes snahu se nám však zatím nepodařilo zahájit soustavný management některých biotopů.

Lesní mravenci

Lesní mravenci (podrod *Formica s. str.*) jsou vyhláškou č. 395/92 Sb. zařazeni mezi zvláště chráněné živočichy. V posledních desetiletích početnost jejich populací výrazně poklesla. Jejich výskyt je na většině území koncentrován do nemnoha izolovaných lokalit. Přitom význam lesních mravenců pro schopnost samoregulace lesních ekosystémů je nesporný. Tam, kde se nacházejí, jsou lesní mravenci nejžravějšími predátory škodlivého hmyzu. Také mají značný půdotvorný význam. Koncentrují organickou hmotu, urychlují její rozklad, provzdušňují půdu, zlepšují její strukturu atd.

V naší dlouhodobé péči se nachází šest velkých výskytů lesních mravenců (dvě přírodní památky) ve třech krajích s přibližně 2 700 mravenišť. Zaměřujeme se na praktickou ochranu hnízd i na výzkum zákonitostí vývoje jejich populací. Mezi praktická opatření, která provádíme, patří uvolňování mravenišť z podrostu, odstraňování buřeně z jejich okolí, překrývání klestem

nebo přenosnými kryty proti žlunám atd.. V případě potřeby také asanujeme části hnízd napadené plísní a provádíme záchranné odsuny mravenišť.

V roce 2002 jsme provedli po pěti letech opětovnou inventarizaci mravenišť na přírodní památce Rodlen (okr. Šumperk). Zároveň bylo provedeno i označení hnízd barvou na stromy, redukce buřene a překrytí vybraných hnízd klestem proti žlunám. Jejich útoky jsou na Rodlenu značným problémem. Managementové zásahy proběhly také na lokalitách Zdiměř a Sv. Kopeček (okr. Olomouc). Poprvé byla inventarizována lokalita Babolky (okr. Blansko). Na ostatních lokalitách proběhly pravidelné kontroly.

Kromě pravidelné péče jsme v loňském roce realizovali záchranné odsuny pěti mravenišť ve třech různých okresech. Nejkomplikovanější byl odsun velkých hnízd z oblasti rozšíření průmyslové zóny u Humpolce. Úspěchem, který nás nejvíce potěšil, bylo vyhlášení přírodní památky Šebeň (okr. Žďár n.S.), o které jsme usilovali spolu s kolegy ze ZO ČSOP 66/02 Bory téměř pět let. Reportáž o této události jste mohli najít nejen v řadě regionálních periodik, ale také jste ji mohli sledovat v hlavních večerních zprávách televize Prima.

Natura 2000

Natura 2000 bude soustava zvláště chráněných území evropského významu. Její vymezení je povinností vyplývající ze vstupu České republiky do EU a vyžaduje výbornou znalost naší přírody. Natura 2000 nepřinese ve své většině omezení současného hospodaření, nýbrž spíše finanční prostředky na péči o "naturová" území. Práce na vymezení soustavy Natura 2000 představují celorepublikové mapování ohrožených rostlin, živočichů a biotopů. Biotopy v tomto smyslu znamenají vegetační jednotky, do kterých je zařazována veškerá zmapovaná vegetace v krajině.

Do prací na vymezení soustavy Natura 2000 jsem se zapojili jednak mapováním biotopů, a jednak mapováním výskytu vzácných obojživelníků. Zejména se nám podařilo shromáždit údaje o více rybníciích sloužících k rozmnožování kuňky obecné (syn. ohnivě) - drobné tmavé žáby připomínající ropuchu s barevným (žlutočerným nebo červenočerným) břichem. Kuňka obecná patří z hlediska EU mezi zvláště ohrožené druhy.

Mapování biotopů bylo v tomto roce provázáno mnoha problémy - například omezenými finančními možnostmi zadavatele při současném zvyšování jeho nároků na kvantitu a kvalitu provedení práce. Roli sehrálo i

časové vytížení pracovníků Sdružení při organizaci kosení luk. Důsledkem bylo relativní zmenšení vymapované plochy v porovnání s loňským rokem.

Mapovali jsme na území CHKO Žďárské vrchy, v oblastech okolo rybníka Velké Dářko a u obce Svratouch. V letošním roce jsme zpracovali

podrobné mapování celkem na 730 ha a kontextové na 555 ha. V rámci mapování jsme provedli botanické inventarizační průzkumy na šesti významných lokalitách. Započteme-li plochu vymapovanou v minulém roce můžeme říci, že jsme se v posledních dvou letech

velmi detailně seznámili s vegetací a přírodním prostředím na 4070 ha území CHKO, což je více než 17% jeho celkové rozlohy.

Znalost území a místních poměrů získanou v loňském roce využijeme při výběru zájmových ploch pro praktikování navrženého managementu, při jednání s vlastníky o pronájmech pozemků a při hledání spolupracovníků z řad místních občanů pro kosení vybraných luk.

ÉKOLOGICKÁ VÝCHOVA A OSVĚTA

Tato oblast činnosti bývá v oficiálních dokumentech skrytá zpravidla pod zkratkou EVVO (environmentální výchova, vzdělávání a osvěta). Srozumitelně řečeno se jedná o práci s dětmi a mládeží a o informování veřejnosti o problémech životního prostředí, ale také o možných řešeních. Jde o činnost časově i personálně velmi náročnou a proto se dosud soustředíme téměř výhradně na severní část území kraje Vysočina.

Ekovýchové programy

Sdružení Krajina se začalo v minulém roce věnovat ekovýchovným programům pro školy, které probíhají v rámci vyučování přímo ve škole, nebo v terénu. Programy provozované ve školách se věnují předem inzerovaným tématům a trvají obvykle 100 minut, programy v přírodě mají rozsah a zaměření dle dohody. Programy jsou určené pro žáky základních škol a jsou připravovány v návaznosti na osnovy. Jejich cílem je probuzení zájmu, názornost, zapojení účastníků a hravost. Jsou při nich používány specializované pomůcky a netradiční metody výuky. Loňský rok proběhlo pouze několik programů zkušebně, v letošním roce by již měla být nabídka

připravována a poskytována soustavně. Kromě tradičních programů "Les", "Voda" a "Mravenci" připravujeme programy nové: "Strom", "Skleníkový efekt", "Plazi", "Odpady" a další.

V následujícím roce by mělo dojít k získání prostor pro návštěvní ekovýchové programy. V jednání je zapůjčení jednoho patra na staré rychtě v obci Krátká. Vlastní prostory, kromě "materializace" zamýšleného střediska ekologické výchovy Krajinka, umožní kvalitativní posun v poskytovaných službách. V činnosti SEV Krajinka by měla pomoci i spolupráce s Domem dětí a mládeže ve Žďáře nad Sázavou.

Informační centrum ochrany přírody

Informační centrum ochrany přírody při Správě CHKO Žďárské vrchy (ICOP) je po reorganizační přestávce opět v provozu a přístupné veřejnosti. Občané jeho služby poměrně hojně využívají. Za loňský rok jsme zaznamenali na 2000 návštěvníků. Probíhají zde besedy, přednášky a programy pro veřejnost. Bylo vydáno několik drobných informačních publikací a další se připravují (např. Perly v krajině, Krajové odrůdy dřevin). Nabídka materiálů, které si může veřejnost zapůjčit, byla doplněna o audiokazety, multimediální CD a nové knihy a časopisy.

Největším úspěchem, na kterém se podílel ICOP v loňském roce, je bezesporu dokončení popularizačního filmu o chráněné krajinné oblasti: „Žďárské vrchy - krajina útulná?“. Film byl realizován ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a Správou CHKO ČR.

Co se chystá

Rozvoj naší činnosti v následujícím roce bude pravděpodobně nejvíce spjat s ekologickou výchovou. Ekovýchové programy ve školách by se měly stát pravidelnou a poměrně obsáhlou částí našich aktivit. Na jaře 2003 bude, jako naše detašované pracoviště, otevřeno středisko ekologické výchovy Krajinka ve vsi Krátká u Sněžného. Historický objekt někdejší rychty a malebné okolí Krátké (jedna z krajinářsky nejcennějších částí Žďárských vrchů) poskytují ideální pozadí pro pořádání návštěvních ekovýchovních programů. Časem možná připojíme i nabídku programů vícedenních - pobytových - na způsob škol v přírodě.

Náš růst nebude jednosměrný. Chceme posílit spolupráci s krajem Vysočina i s Pardubickým krajem, a to jednak při managementu zvláště chráněných území, ale i při projednávání důležitých strategických dokumentů, které mohou mít vliv na ochranu přírody a postavení neziskových organizací.

Kromě toho se budeme snažit získat podporu sponzorů. Bez tohoto kroku zůstává velká část naší činnosti příliš závislá na momentálním zdaru v dotačních a grantových řízeních. Mezi úspěšné relativně nové služby, které nabízíme, patří zpracování biologických průzkumů a hodnocení.

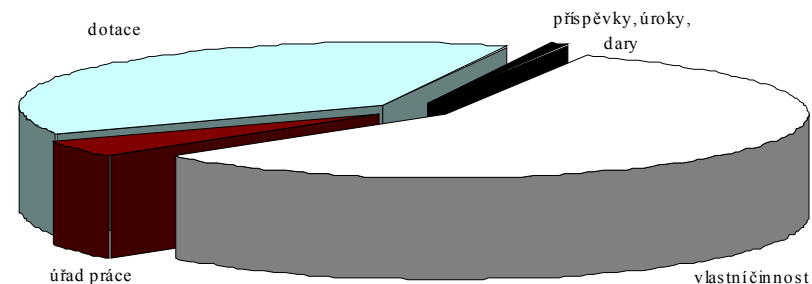
Koho hledáme

Uvítáme zájemce z Olomouckého a Jihomoravského kraje a kraje Vysočina o pravidelnou krátkodobou práci při péči o lesní mravence, kterým nabízíme přiměřené ohodnocení. Hledáme také dobrovolníky a brigádníky, kteří by nám pomohli s vyklízením pokosené trávy na vlhkých loukách v oblasti CHKO Žďárské vrchy, Žďárka a Bystřicka. Oceníme nabídku ke spolupráci s odborníky na determinaci a management různých skupin živočichů i rostlin. Zveme mezi sebe nové příznivce i zájemce o členství.

Finanční zpráva za rok 2002

Výnosy:

Výnosy celkem	946 636,- Kč
Členské příspěvky	2 200,- Kč
Úroky	563,- Kč
Úřad práce	39 857,- Kč
Dary (Nadace Partnerství)	5 280,- Kč
Vlastní činnost	519 854,- Kč
Výnosy příštích období (dotace Fond Vysočiny)	32 732,- Kč
Dotace	346 150,- Kč

Rozpis dotací dle poskytovatele:

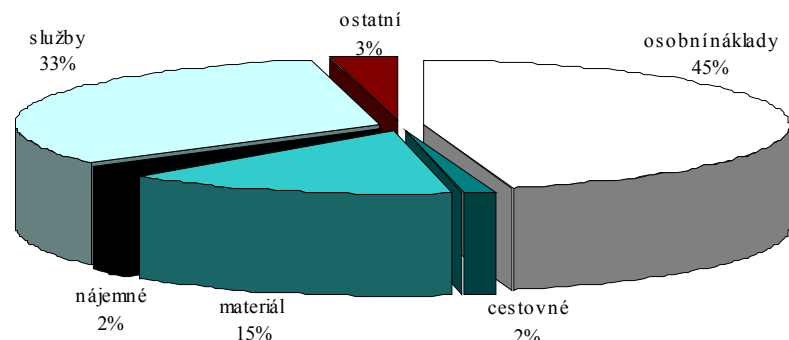
Státní fond životního prostředí ČR	288 900,- Kč
Program péče o krajinu MŽP	47 000,- Kč
Magistrát města Olomouce	5 250,- Kč
Město Nové město na Moravě	5 000,- Kč

Rozpis výnosů z vlastní činnosti a dotací dle programů:

Péče o krajinu	659 900,- Kč
Ochrana biodiverzity	205 309,- Kč
Ekologická výchova a osvěta	33 527,- Kč

Náklady:

<i>Náklady celkem</i>	905 205,- Kč
Osobní náklady	416 302,- Kč
Materiál	132 055,- Kč
- z toho vlastní materiál	13 983,- Kč
nářadí a vybavení	64 338,- Kč
PHM	37 880,- Kč
ostatní materiál	15 854,- Kč
Cestovné	14 733,- Kč
Nájemné pozemků	20 089,- Kč
Služby	294 626,- Kč
Ostatní náklady	27 400,- Kč

Dosažený hospodářský výsledek: 41 431,- Kč

Komentář:

V průběhu roku 2002 přešlo účetnictví organizace na podvojný systém. Navržený rozpočet byl poměrně přesně dodržen při mírném navýšení hospodářského výsledku. Hlavním posunem oproti minulým létům je nárůst objemu rozpočtu vlivem realizace programu Louky (657 tis. Kč). Oblast Ochrana biodiverzity zaznamenala mírný útlum vlivem poklesu objemu zakázek v programu Natura 2000. Rozbíhající se Ekologická výchova byla v roce 2002 jediná výrazně ztrátová. Obecně se oproti minulým létům zvýšil podíl příjmů z dotací.

Rozpočet na rok 2003

Skutečný rozpočet bude závislý především na úspěšnosti realizace jednotlivých projektů. Níže je uveden schválený návrh kostry příjmů a výdajů, který může být podle okolností měněn. Výdaje jsou uvažovány v maximalizované podobě, příjmy naopak minimalizované. Meziroční nárůst rozpočtu plyne z dalšího rozšíření programu Louky. Posun rozpočtu lze očekávat v případě úspěchu ve velkých grantových řízeních.

Příjmy:	1 494 000,- Kč
Úřad práce	30 000,- Kč
SCHKO - refundace	30 000,- Kč
Členské příspěvky a dary	12 000,- Kč
Úroky	2 000,- Kč
Projekty	1 420 300,- Kč
- z toho dotace	785 000,- Kč
služby	635 000,- Kč

Výdaje:	1 479 000,- Kč
Daně a poplatky	5 000,- Kč
Nájemné z pozemků	15 000,- Kč
Úroky z překlenovacího úvěru	24 000,- Kč
Vedení účetnictví	12 000,- Kč
Režie kanceláře	40 000,- Kč
Režie SEV Krajinka	46 000,- Kč
Přímé náklady na projekty	1 337 000,- Kč
- z toho náklady na zaměstnance a NVS	344 000,- Kč

Předpokládaný hospodářský výsledek: 15 000,- Kč

Poděkování

Děkujeme všem členům Sdružení Krajina, příznivcům a spolupracovníkům, kteří nám pomohli v naší práci.

Zvláště pak děkujeme těm, kteří v roce 2002 finančně podpořili naši činnost: Státní fond životního prostředí ČR, Správa chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy, Fond Vysočiny, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR střediska Olomouc, Havlíčkův Brod a Praha, Okresní úřad Šumperk, Okresní úřad Olomouc, Okresní úřad Havlíčkův Brod, Nadace Partnerství, Nadační fond ochrany přírody, Ministerstvo zemědělství ČR, město Velké Meziříčí a Magistrát města Olomouce.

Poděkovat chceme také dalším, kteří nám pomohli s uskutečněním projektů: Ministerstvo životního prostředí ČR, Správa chráněných krajinných oblastí ČR, Krajský úřad kraje Vysočina, Krajský úřad Pardubického kraje, Okresní úřad Pelhřimov, Okresní úřad Chrudim, Okresní úřad Žďár nad Sázavou, Lesní správa Šternberk, Lesní správa Nové Město na Moravě, Ústav biologie obratlovců Akademie věd ČR, Chaloupky, o.p.s., ZO ČSOP 66/02 Bory, ZO ČSOP 66/05 Žďár n.S., Dům dětí a mládeže Žďár nad Sázavou, Novoměstská občanská koalice, Hnutí Brontosaurus, obec Věcov, obec Dědová, obec Kameničky, obec Bory, obec Dobrá Voda, obec Počítky, obec Dolní Město, gymnázium Humpolec, fa Jirčíková, fa Pitková, P. Koubek, P. Kříž, R. Vašek s rodinou, Ing. F. Klimeš s rodinou, Mgr. O. Popelová, M. Kavalír, Mgr. P. Vaněk, L. Dajč s rodinou, P. Matějka, J. Čejka, Mgr. Y. Vránová, J. Švoma, rodina Padalíkova, rodina Kučerova, Mgr. M. Novosádová, Mgr. J. Sedlák, Bc. A. Vele, rodina Nešporova, Mgr. F. Lysák, brigádníkům a všem ostatním, jež nám jakkoliv pomohli.

V neposlední řadě patří dík vlastníkům pozemků, kteří svým pochopením umožnili vznik krajinného pozemkového spolku a úspěch akce Kosení luk.

Děkujeme.

Vydalo: Sdružení Krajina

Počítky 3, 591 01 pošta Žďár n.S.

<http://krajina.euweb.cz>, sdruzeni.krajina@seznam.cz

Zpracovali:

Mgr. M. Daďourek, B. Stejskal, DiS., Mgr. H. Daďourková, Mgr. P. Doležalová

Ilustrace: P. Matějka, Foto: archiv

Počet výtisků: 200 ks

© 2003

Vytištěno na recyklovaném papíře